

„A város nem azért város...”

Beszélgetés Székyné Dr. Sztrémi
Melinda polgármesterrel

NAGY CSILLA

Salgótarján Megyei Jogú Város 2012-ben ünnepelte várossá nyilvánításának 90. évfordulóját. Székyné Dr. Sztrémi Melinda polgármester asszonnyal az emlékév legfontosabb eseményeiről, eredményeiről, a kultúra közösségformáló funkciójáról, a város és a kötődés egymásra utaló fogalmairól beszélgettünk.

– *Az elmúlt év különös jelentőségű Salgótarján, a salgótarjániak szempontjából.*

– *2012 Salgótarján várossá válásának emlékéve volt, amelyet méltó módon szeretnénk volna megünnepelni. Ennek érdekében létrehoztunk egy emlékbizottságot, amelynek tagjai a közművelődés és a kultúra területén dolgozó szakemberek, intézményvezetők voltak. A városvezetés rendelkezett egy elképzeléssel, amelyet megosztott az emlékbizottsággal: szakemberek segítségével dolgoztuk ki az év részletes tervezetét. Az emlékbizottság által összeállított kulturális programsorozat háromféle tematikával, fókusszal rendelkezett. Az első csoportba az ún. „fizikai megvalósulású” programok, beruházások tartoztak, amelyek a városkép megújulásához járultak hozzá. Kiemelt eseménynek tekintettük az országzászló felállítását, valamint egy, a város első polgármesteréről, Dr. Förster Kálmánról elnevezett emlékpark létrehozását (amelyben Dr. Förster Kálmán szobrát is elhelyeztük).*

Az országzászló felállítása azért volt nekem személy szerint is fontos, mert úgy érzem, méltánytalanul feledésbe merült, hogy Salgótarjában volt országzászló, amely 1940 és 1944 között állt a város legmagasabb pontján – az eredeti tárgyat a megyei múzeumban őrzik, és a város alapításának 85. évfordulója alkalmából ki is állították. Az új Országzászló Emlékhely megtervezésére olyan művészt nyertünk meg, akit nagyon nagyra értékelek. Makovecz Imre elkezdte, de sajnós – 2011-es halála miatt – már nem tudta befejezni a munkát, ezért a tanítványai készítették el az emlékhely végleges terveit. A trianoni döntés következtében határvárossá váló Salgótarjában a hagyományos szimbólika mellett egészen más jelentése is volt az országzászlónak. A korabeli dokumentumokból, visszaemlékezésekből kiderül: az országzászló jelentősége abban állt, hogy a vonattal közlekedő, a határ két oldalán élő emberek számára a zászló látványa a nemzet egységét, az összetartozást jelképezte. Az új országzászló (amely az eredeti másolata) hordozza ezt a gondolati tartalmat, ezért került arra a helyre, ahol évtizedekig a Partizán emlékmű, azaz egy fegyveres katona szobra állt. A szobor – mindannyian, akik itt élünk, jól emlékszünk erre – nem annyira a védelmet, sokkal inkább a félelmet, a gondolkodásmód korlátozását, egy szemléletmód erőszakos kiterjesztését jelentette a város számára, egy letűnt korszak rossz emlékét. Az Országzászló Emlékhely üzenete és funkciója szándékunk szerint ezzel épp ellentétes: olyan találkozási pontot, közösségi helyet szerettünk volna létrehozni, amely nem elválasztja, elidegeníti, hanem összekapcsolja az embereket. Azóta már eltelt néhány hónap, és úgy tűnik, az emlékhely az emberek életének részévé vált, találkozások és beszélgetések helyszíné lett. A Förster Emlékpark szintén közösségi hely, találkozási pont a város szívében, emellett tiszteletadás Dr. Förster Kálmánnak és képviselőtestületének. Úgy gondolom, a város építői, akiknek Salgótarját köszönhetjük, méltatlanul voltak elfeledve, több hangsúlyt és odafigyelést érdemel a múlt, az elkötelezettség, amelyet a személyük jelent. Molnár Péter szobrászművész a gondolkodó, városépítő embert örökítette meg a Förster-szoborban, de az emlékmű utal az ötvenes években kialakított városképre is – ez a két hatás együttesen sajátos miliőt teremt, és emberléptékűvé teszi az új emlékparkot.

Fontosnak tartom kiemelni, hogy az önkormányzat mindkét beruházást képes volt a saját bevételeiből megvalósítani, viszonylag kis költségvetéssel, pályázati összegek nélkül. Mindez azonban nem valósulhatott volna meg, ha önkormányzati cégek, magánszemélyek és civil szervezetek nem állnak mellénk, és nem kapcsolódnak a munkálatokba. Ez az összefogás jelzésértékű, ahogy az új emlékművek is az összetartozást jelképezik.

Az emlékév programjainak második csoportja a gyerekekhez, a fiatalokhoz kapcsolódik. Sikernek gondolom, hogy majdnem minden iskola,

óvoda bekapcsolódott az emlékév programjába. Azért tartom fontosnak a gyerekek, a fiatalok megjelenését, mert ők jelentik a jövőt a város számára. Nem a múltba révedésre hívtuk fel a figyelmet, hiszen a fiatalok nem tudnak nosztalgiázni, számukra most teremődnek azok az élmények, amelyek a jövőben Salgótarjánhoz fogják kötni őket, amelyek miatt nem hagyják el a várost, vagy visszajönnek ide. A fiatalok esetében az volt számunkra a cél, hogy ismerjék meg a múltat, hátha az példaértékűvé tud válni, és egyes szegmensei továbbvihetőek, átörökíthetőek lesznek. Milyenek képzelem el a régi Salgótarjánt? Milyenek látom a jövőt Salgótarjánban? El tudom-e képzelni a jövőt itt, és ha igen, mit várok a várostól, és mit tehetek érte én? Ezek azok a kérdések, amelyekre választ vártunk a fiataloktól, rajzpályázat, egyéb pályázatok formájában. Elkészült egy helyismereti kiadvány *90 év – 90 kérdés* címmel, amelyre vetélkedő is épült – a programok, versenyek révén észrevétlenül került előtérbe a közösséghez tartozás és a város iránti felelősség.

A harmadik témakör a különböző szervezetek, intézmények által szervezett kulturális programok összessége. Az olyan egyedi kulturális események, mint például a *90 év zenéje* sorozat a zeneiskola szervezésében; a megyei könyvtár irodalmi, közművelődési valamint gyerekprogramjai; a megyei múzeum tárlatai; a színházi előadások; vagy akár a Nógrád Táncegyüttes produkciója, amelyben a tánc nyelvén beszélnek el Salgótarján történetét, bizonyítják, mennyire gazdag a kulturális élet. Együtt lélegzett, lélegzik ez a város 2012-ben, minden egyes programban ott volt, van a jelen, a múlt és a jövő, a kitörési pontok – legyen szó egy egészségnapról vagy egy népfőiskolai egyesület programjáról, esetleg a kertbarát kör kiállításáról... A műfajok, a témakörök eltérő jellege érzékelteti, mennyire sokrétű volt ez az emlékév.

– *A 2012-es év különleges eseményei közé tartozik a testvérvárosokkal való találkozás is.*

– Hagyományosan Salgótarján mindig egy testvérvárost lát vendégül, idén viszont minden testvérvárosunkat meghívtuk. Ezáltal a testvérvárosaink is kapcsolatba kerültek egymással: a salgótarjáni találkozó eredménye például az, hogy két testvérvárosunk, Losonc és Borsa között együttműködés alakult ki. Számomra különösen nagy öröm volt az, hogy a legtöbb testvérváros gyermek-néptánccsoporttal érkezett. Úgy gondolom, ennek is van üzenete, szimbolikája: minden városvezető úgy gondolja, hogy a jövőnek, a gyermekeinknek építjük a várost; nemcsak szlogen, hanem véleményem szerint valóban igaz az, hogy olyan lesz a jövőnk, ahogyan a gyermekeinket neveljük.

– *Salgótarján tíz év múlva ünnepli várossá nyilvánításának 100. évfordulóját. Hogyan látja a várost a közeljövőben? A város jövőjét?*

– Azt gondolom, jó az az irány, amerre elindult ez a város, jó az, hogy tudunk a kultúrára, a fiatalokra figyelni. Ha tíz év múlva is lehetőségünk lesz minderre, akkor megfelelő úton haladunk. Mert ez teremt igazán közösséget. A város nem azért város, mert nagy házak épülnek benne, ahol sok ember lakik, „dobozokba” zárva, hanem attól lesz egy település város, hogy az ott lakók közösséget alkotnak. Hogy az emberek kijönnek a „dobozaikból”, találkoznak a főtéren egy adventi gyertyagyújtáson, a Förster-szobornál, az országzászlónál vagy egy könyvbemutatón, egy színházi előadáson... Salgótarján azért szerethető, mert a lakói megtanulták, megtanultuk, hogy van lüktetése, ritmusa, közössége ennek a városnak – ezt érezzük mindig, amikor együtt vagyunk. Hiszek abban, hogy egy közösség (egy család, egy település vagy akár egy nemzet) akkor tud igazán erős lenni, ha érzi az összetartozást. Én ebben hittem tanárként, iskolaigazgatóként is: akkor is úgy gondoltam, hogy egy gyerek, egy diák akkor tanulja meg, mi a kötődés, ha a középiskolában megteremtjük a közösséget számára. Az iskola nemcsak arról szól, hogy tanulunk, hanem arról is, hogy aki oda jár, valami többletet kap. Ez a kötődés. Úgy gondolom, makroszinten ugyanezt a többletet, kötődést tudjuk megélni, megteremteni. Én erre törekszem. És ha egy város lakójaként ugyanígy el tudjuk érni, hogy ne bezárkózó individuumok legyünk, hanem közösségben éljünk, akkor talán nagy baj nem lehet.

